

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoGp/1/2021
Identifikačné číslo spisu:	0020200784
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:0020200784.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke A. S., zomrelej XX. E. XXXX., naposledy bývajúcej v A., ktorej účastníkmi sú 1/ O. S., bývajúci v A., 2/ U. S., bývajúci v A. a 3/ U. S., bývajúci v A., o návrhu na dodatočné konanie o dedičstve, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 21D/133/2020, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce z 26. júna 2020, sp. zn. 21D/133/2020, Dnot 63/2020-Le, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Michalovce z 26. júna 2020, sp. zn. 21D/133/2020, Dnot 63/2020-Le z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 26. júna 2020, č. k. 21D/133/2020-26, Dnot 63/2020-Le, konanie bezodkladne zastavil a určil notárovi JUDr. Ladislavovi Lehňovi, ako súdnemu komisárovi, odmenu a náhradu hotových výdavkov vrátane DPH spolu v sume 22,62 eur, ktorú sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne účastníci 1/ až 3/, v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia v hotovosti do pokladne notára JUDr. Ladislava Lehňa, alebo bezhotovostným prevodom na účet notára. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že účastníci 1/ až 3/ podali návrh na náhradné dedičské konanie po por. A. S., rod. K., návrh bol prijatý na Okresný súd Michalovce, dňa 10. februára 2020. Navrhovatelia v návrhu uviedli, že poručiťka má spoluvlastnícky podiel v nehnuteľnostiach zapísaných na meno poručiťky na LV č. XXX k. ú. O., pozemok parc. č. 637 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 177 m², parc. č. 638 záhrada vo výmere 208 m² v 5/72 úč., L.. Dedičstvo po poručiťke bolo prejednávané na Okresnom súde Michalovce, pod sp. zn. 12D/629/2017. Súd prvej inštancie poukázal na ustanovenia § 211 ods. 1, § 25 CMP, § 44 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, § 74 ods. 1 zák. č. 91/2012 Sb. o medzinárodnom práve súkromnom, § 9 CSP a uviedol, že majetok, ktorý má byť predmetom konania o dedičstve sa nachádza v cudzine, preto súd prvej inštancie bezodkladne zastavil konanie, lebo uvedená vec nespadá do právomoci Slovenských súdov.

2. Na podnet účastníka 2/ ako subjektu dotknutého napadnutým rozhodnutím podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) v zmysle § 78 zák. č. 161/2015 Z. z.

Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) dovolanie generálneho prokurátora, v ktorom uviedol, že napadnutým uznesením bolo porušené právo podávateľa podnetu, ako aj ostatných účastníkov konania, na spravodlivý proces (in concreto ich právo na prístup k súdu), pričom potreba zrušiť toto rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

2.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 83 písm. f/ CMP uviedol, že poručiťka A. S. zomrela XX. E. XXXX., t. j. po účinnosti Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (ďalej len „Nariadenie“), a jej obvyklý pobyt v čase smrti bol na území Slovenskej republiky. Slovenské súdy majú preto právomoc konať vo veci celého dedičstva (článok 4 Nariadenia), s výnimkou (za určitých okolností) majetku, ktorý sa nachádza v inom ako v členskom štáte Európskej únie (článok 12 Nariadenia). Právomoc slovenského súdu prejednať ako dedičstvo nehnuteľnosti poručiťky nachádzajúce sa v Českej republike je preto daná. Dedičský súd mal otázku právomoci posúdiť podľa Nariadenia. Dedičský súd nemal prihliadať na obmedzenia právomoci vo vzťahu k majetku nachádzajúcemu sa mimo Slovenskej republiky vyplývajúce pre slovenský súd z § 44 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Dedičský súd, z dôvodu nesprávnej aplikácie právneho predpisu, nesprávne posúdil otázku právomoci a konanie o návrhu na dodatočné konanie o dedičstve zastavil nedôvodne.

2.2. Generálny prokurátor poukázal na to, že podávateľ podnetu nepodal odvolanie proti predmetnému uzneseniu. Podávateľ podnetu tvrdí, že odvolanie nepodal v dobrej viere, pretože účastníci dedičského konania boli uvedení do omylu notárom, ktorý im „vysvetlil“, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Českej republike nemôže prejednať ako dedičstvo. Vysvetlenie podávateľa podnetu vyznieva dôveryhodne. Pojednávanie notára s účastníkmi dedičského konania býva často neformálne a založené na dôvere účastníkov v odborné vedomosti notára. Verejný záujem na správnom prejednaní dedičstva (na správnosti zápisu v katastri nehnuteľností), ako aj potreba ochrany porušených práv dedičov musí mať prednosť pred formalistickým odmietnutím tohto dovolania generálneho prokurátora, ak by odmietnutie malo byť založené iba na tom, že dedičia nepodali odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania.

2.3. Princíp proporcionality, vyjadrený v § 78 ods. 2 CMP, vychádza z konštantnej judikatúry ESĽP. ESĽP interpretuje článok 6 (právo na spravodlivý proces) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tak, že základným aspektom vlády práva je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby konečné rozhodnutia súdov neboli opätovne preskúmané. Právo na spravodlivý proces, v súlade s princípom *res judicata*, zahŕňa požiadavku, aby bolo konečné súdne rozhodnutie nezmeniteľné. Táto interpretácia bola prijatá v prípade *BRUMARESCU v. RUMUNSKO* (sťažnosť č. 28342/95). Podľa generálneho prokurátora ESĽP pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní (nezmeniteľnosti) konečného súdneho rozhodnutia prevažuje. Podľa ESĽP odklon od princípu právnej istoty je ospravedlniteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť záväzné a vykonateľné súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná na účely nápravy fundamentálnych chýb. Táto právomoc musí byť vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému (*Guiran v. Rumunsko*, sťažnosť č. 24360/04). Ak v danom prípade najvyšší súd dovolaniu generálneho prokurátora vyhovie, teda ak dovolaním napadnuté uznesenie zruší, je potrebné, aby vykonal test proporcionality, teda aby bolo z odôvodnenia jeho rozhodnutia zrejmé, že sa touto otázkou zaoberal. Vädu dovolaním napadnutého uznesenia o zastavení dodatočného konania o dedičstve je potrebné charakterizovať ako „fundamentálnu“. Zastavením konania došlo k porušeniu práva navrhovateľov (dedičov) na prístup k súdu. Podstatnou a rozhodujúcou skutočnosťou pre test proporcionality je to, že zrušením rozhodnutia dôjde k náprave porušených práv dedičov, avšak na druhej strane nedôjde k zásahu do práva žiadnej osoby. Z uznesenia o zastavení konania nikto žiadne práva nenadobudol a jeho zrušením nebude nikto negatívne dotknutý. Princíp proporcionality je dodržaný a dovolanie generálneho prokurátora je v zmysle ustanovenia § 78 CMP prípustné.

3. Vyjadrenie k dovolaniu generálneho prokurátora nebolo súdu doručené.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 Civilného sporového poriadku, (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie generálneho prokurátora podal

oprávnený subjekt v zákonom stanovenej lehote (§ 81 CMP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 86 CMP v spojení s § 464 CSP a § 443 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné a uznesenie okresného súdu je potrebné zrušiť.

5. Podľa § 78 ods. 1 CMP proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

6. Podľa § 78 ods. 2 CMP dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

7. Podľa § 83 CMP dovolanie generálneho prokurátora možno odôvodniť tým, že a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal procesnú subjektivitu, c/ účastník nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, f/ došlo k zásahu do práva na spravodlivý proces, g/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, h/ súd nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci, i/ rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Podľa § 80 ods. 2 CMP generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil. Dovolanie generálneho prokurátora je potrebné vnímať ako mimoriadny opravný prostriedok v tom zmysle, že jeho využitie by malo byť výnimočné a využívané len v prípadoch stanovených zákonom.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že generálny prokurátor podal dovolanie z dôvodu podľa § 83 písm. f/ CMP, keď dedičský súd, z dôvodu nesprávnej aplikácie právneho predpisu, nesprávne posúdil otázku právomoci slovenského súdu konať a prejednať ako dedičstvo nehnuteľnosti poručiteľky A. S., zomr. XX. E. XXXX nachádzajúce sa v L.. Dedičský súd nemal otázku právomoci posúdiť podľa § 44 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, ale podľa čl. 4 Nariadenia. Keďže obvyklý pobyt poručiteľky v čase smrti bol na území Slovenskej republiky, slovenské súdy majú preto právomoc konať vo veci celého dedičstva.

10. Ustanovenie § 78 CMP vymedzuje prípustnosť dovolania generálneho prokurátora z pohľadu troch kritérií, a to kritéria legitímneho cieľa, kritéria subsidiarity a kritéria proporcionality. Legitímny cieľ možno vnímať ako racionálne zdôvodniteľný zmysel zásahu do konečného rozhodnutia v záujme vyššieho dobra, aby bolo vydané rozhodnutie v súlade s princípom spravodlivého súdneho konania, najmä, aby boli zachované základné procesné práva strán, aby konanie ako celok bolo spravodlivé, a aby jeho vydaním nedošlo k spochybneniu súdnictva ako takého. Proporcionalita vyjadruje balans medzi záujmom zmeniť rozhodnutie a záujmom zachovať právnu istotu a do rozhodnutia nezasahovať; záujem zmeniť rozhodnutie prichádza do úvahy, ak sú v rozhodnutí alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, závažné fundamentálne chyby spôsobilé zásadným spôsobom narušiť integritu konania. Subsidiarita znamená, že pred podaním dovolania generálneho prokurátora má vždy prednosť iný prostriedok nápravy; v mimosporových konaniach CMP uvádza, že postačí ak iné prostriedky nápravy nie sú prípustné, a to v čase podania dovolania generálneho prokurátora.

11. Podmienky prípustnosti dovolania generálneho prokurátora v danom prípade boli splnené.

12. Ako už bolo spomenuté dovolanie generálneho prokurátora je subsidiárnym mimoriadnym opravným prostriedkom; podľa Civilného mimosporového poriadku je prípustné iba za predpokladu, ak nápravu nemožno v čase podania dovolania dosiahnuť inými prípustnými opravnými prostriedkami. Zo spisu je zrejmé, že napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 16. júla 2020, nápravu rozhodnutia nie je

možné dosiahnuť inak, ako podaním dovolania, nakoľko voči rozhodnutiu v čase podania dovolania generálneho prokurátora nebolo možné využiť k náprave iný prípustný opravný prostriedok, preto podmienka subsidiarity je splnená.

13. Princíp proporcionality, vyjadrený v § 78 ods. 2 CMP, vychádza z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Európsky súd pre ľudské práva interpretuje článok 6 (právo na spravodlivý proces) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tak, že základným aspektom vlády práva je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby konečné rozhodnutia súdov neboli opätovne preskúvané. Právo na spravodlivý proces, v súlade s princípom *res iudicata*, zahŕňa požiadavku, aby bolo konečné súdne rozhodnutie nezmeniteľné. Táto interpretácia bola prijatá v prípade *Brumarescu v. Rumunsko* (sťažnosť č. 28342/95) a neskôr rozvíjaná v ďalších početných prípadoch. Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia, ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady *res iudicata*, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej chyby súdneho rozhodnutia. Inými slovami, zásah (teda zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legitimita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny. Proporcionálnosť musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej). Možno konštatovať, že Európsky súd pre ľudské práva pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní (nezmeniteľnosti) konečného súdneho rozhodnutia prevažuje. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva odklon od princípu právnej istoty je ospravedlniteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť záväzné a vykonateľné súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná na účely nápravy fundamentálnych chýb. Táto právomoc musí byť vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere a dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému (*Giuran v. Rumunsko*, sťažnosť č. 24360/04).

14. Európsky súd pre ľudské práva chápe pojem „fundamentálna chyba“ pomerne úzko. Musí ísť o pochybenie, ktoré má vplyv na celkovú integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu. Za takéto fundamentálne chyby možno (okrem iného) považovať arbitrárnosť rozhodnutia, či zanedbanie vykonania dôležitých dôkazov. Fundamentálnou chybou naopak nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory.

15. Vádu napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie je v prejednávanom prípade potrebné charakterizovať ako fundamentálnu z dôvodu, že týmto rozhodnutím súdu bolo v danej veci porušené právo podávateľa podnetu, ako aj ostatných účastníkov konania, na spravodlivý proces (in concreto ich právo na prístup k súdu).

16. Generálny prokurátor v danej veci odôvodnil dovolanie dovolacím dôvodom podľa § 83 písm. f) CMP, teda došlo k zásahu do práva na spravodlivý proces.

17. Dovolací súd po preskúmaní veci zistil, že účastníci 1/ až 3/ podali 10. februára 2020 na súd návrh na dodatočné dedičské konanie po por. A. S., rod. K., zomr. XX. E. XXXX z dôvodu, že poručiťka má spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX k. ú. O., pozemok parc. č. 637 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 177 m², parc. č. 638 záhrada vo výmere 208 m² v 5/72, L.. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí poukázal na ustanovenia § 211 ods. 1, § 25 CMP, § 44 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, § 74 ods. 1 zák. č. 91/2012 Sb. o medzinárodnom práve súkromnom, § 9 CSP a uviedol, že majetok, ktorý má byť predmetom konania o dedičstve sa nachádza v cudzine, čím uvedená vec nespadá do právomoci slovenských súdov a preto konanie zastavil.

18. Súd prvej inštancie odôvodnil zastavenie konania aplikáciou ustanovenia § 44 zákona č. 97/1963 Zb., v zmysle ktorého právomoc slovenského súdu na prejednanie dedičstva je daná vždy, ak poručiť v čase svojej smrti bol slovenským občanom. Ak však ide o majetok, ktorý je v cudzine, slovenský súd

prejedná dedičstvo len vtedy, ak sa takýto majetok vydáva slovenským orgánom, alebo ak cudzí štát priznáva takýmto rozhodnutiam slovenských justičných orgánov právne následky.

19. V zmysle čl. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (ďalej len „Nariadenie“), toto Nariadenie sa vzťahuje na dedenie majetku zosnulých osôb. Nevzťahuje sa na daňové, colné a správne veci.

20. V zmysle čl. 4 Nariadenia právomoc konať vo veci celého dedičstva, majú súdy členského štátu, v ktorom mal zosnulý obvyklý pobyt v čase smrti.

21. V zmysle čl. 5 Nariadenia, ak je právny poriadok, ktorý si zosnulý zvolil na vyporiadanie svojho dedičstva podľa článku 22, právnym poriadkom členského štátu, môžu sa dotknutí účastníci dohodnúť, že výlučnú právomoc konať v dedičskej veci bude mať súd alebo súdy uvedeného členského štátu.

22. V zmysle čl. 22 Nariadenia, osoba si môže za rozhodné právo, ktorým sa bude spravovať dedenie jej celého dedičstva, zvoliť právny poriadok štátu, ktorého je v čase voľby alebo úmrtia štátnym príslušníkom.

23. V zmysle čl. 23 Nariadenia, právnym poriadkom určeným podľa článku 21 alebo článku 22 sa spravuje celé dedičstvo.

24. V zmysle čl. 83 sa Nariadenie vzťahuje na dedenie po osobách, ktoré zomreli 17. augusta 2015 alebo neskôr.

25. V zmysle čl. 84 sa Nariadenie uplatňuje od 17. augusta 2015 okrem článkov 77 a 78, ktoré sa uplatňujú od 16. januára 2014, a článkov 79, 80 a 81, ktoré sa uplatňujú od 5. júla 2012. Toto Nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

26. V zmysle čl. 75 ods. 1, týmto Nariadením nie je dotknuté uplatňovanie medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou je v čase prijatia tohto Nariadenia jeden alebo viacero členských štátov, a ktoré sa týkajú otázok upravených v tomto Nariadení.

27. V zmysle čl. 75 ods. 2, bez ohľadu na odsek 1 má toto Nariadenie medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými výlučne medzi dvoma alebo viacerými z nich v rozsahu, v akom sa týkajú otázok upravených v tomto nariadení.

28. V zmysle čl. 11 Základných zásad CMP, súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona.

29. Právnym základom dedenia s cudzím (cezhraničným) prvkom v rámci Európskej únie je Nariadenie. Ide o všeobecne záväzný predpis, ktorý je priamo aplikovateľný bez potreby jeho implementácie v jednotlivých členských štátoch. Je záväzný a na jeho základe nadobúdajú práva a povinnosti priamo fyzické a právnické osoby ako aj tretie subjekty, vrátane vnútroštátnych súdov. Rovnako ako každá norma, má aj Nariadenie svoju vecnú, časovú a miestnu pôsobnosť. Nariadenie prijaté 4. júla 2012 nadobudlo účinnosť 17. augusta 2012 a uplatňuje sa od 17. augusta 2015 (čl. 84). Územná pôsobnosť Nariadenia vyplýva z čl. 84 a znenie tohto ustanovenia treba vykladať aj s ustanovením upravujúcim vzťah Nariadenia k existujúcim medzinárodným zmluvám a to s čl. 75. V prípade stretu práv dvoch členských štátov EÚ, bez ohľadu na ods. 1 má toto Nariadenie medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými výlučne medzi dvoma alebo viacerými z nich v rozsahu, v akom sa týkajú otázok upravených v tomto Nariadení. V čl. 1 ods. 1 prvej vety sa Nariadenie vzťahuje na dedenie majetku po zosnulých osobách, ktorým sa rozumie prechod majetku z dôvodu smrti, či už na základe zákona, alebo závetu. Je tiež vymedzením rozsahu pôsobnosti rozhodného práva podľa čl. 23, ktorý obsahuje pozitívne vymedzenie rozhodného práva. Tento nový systém v konaní o dedičstve s medzinárodným prvkom sa

vzťahuje výlučne na dedenie po osobách, ktoré zomreli 17. augusta 2015, alebo po tomto dátume. V zmysle Nariadenia sú vo veci celého dedičstva oprávnené konať súdy členského štátu, v ktorom mal zosnulý obvyklý pobyt v čase smrti. Celé Nariadenie je postavené na kritériu „obvyklého pobytu poručiteľa“ a teda týmto kritériom je daná aj právomoc súdu - všeobecná právomoc. Pojem obvyklý pobyt neznamena automaticky trvalý pobyt osoby. Súdom, ktorý bude v dedičskej veci plne oprávnený konať, je súd toho členského štátu, v ktorom sa nachádzalo centrum stáleho alebo obvyklého spoločenského a ekonomického života zosnulého. Príslušný súdny komisár v dedičskej veci by mal na účely určenia obvyklého pobytu celkovo posúdiť okolnosti života zosnulého počas rokov pred jeho úmrtím a v čase jeho smrti a zohľadniť všetky relevantné skutkové prvky, najmä trvanie a pravidelnosť prítomnosti zosnulého v dotknutom štáte, ako aj podmienky a dôvody tejto prítomnosti. Skúma sa, kde sa poručiteľ usadil a mal najužšie väzby rodinné, pracovné, spoločenské a majetkové, a to bez ohľadu na jeho štátnu príslušnosť. Takto určený obvyklý pobyt by mal teda preukazovať úzku a stabilnú väzbu s dotknutým štátom. Ak nie je v Nariadení ustanovené inak, rozhodným právom vo veci celého dedičstva je právny poriadok štátu, v ktorom mal zosnulý obvyklý pobyt v čase smrti. Otázka posúdenia obvyklého pobytu ako kritéria na založenie všeobecnej právomoci súdu, vychádzajúc z obsahu bodov 23, 24, 25 preambuly Nariadenia bude v zásade posudzovaná súdom, ktorý by nemal poveriť notára ako súdneho komisára úkonmi v konaní o dedičstve skôr, ako neposúdi právomoc.

30. Vychádzajúc z uvedeného, nemôže dovolací súd konštatovať iné, než to, že napadnuté rozhodnutie, ktoré notár ako poverený súdny komisár vo veci vydal, a ktorým konanie o dodatočnom prejednaní dedičstva po neb. poručiťke v zmysle § 44 zák. č. 97/1963 Zb. zastavil pre nedostatok právomoci slovenských súdov vo veci konať, nie je správne, nakoľko vzhľadom na existenciu cezhraničného prvku spočívajúceho v majetku poručiťky v cudzine, ktorý by mal byť predmetom dedičského konania, sa na Slovenskú republiku ako členský štát EÚ v prejednávanej veci vzťahuje predmetné Nariadenie, ktoré je potrebné v danej veci aplikovať, nakoľko má v zmysle čl. 75 ods. 2 Nariadenia prednosť pred inými zmluvami ktorými je Slovenská republika viazaná.

31. Vychádzajúc z uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že námietka generálneho prokurátora, týkajúca sa nesprávnosti právneho posúdenia právomoci súdov Slovenskej republiky vo veci konať je dôvodná. Podanie dovolania generálneho prokurátora bolo preto v záujme ochrany práv účastníkov dedičského konania, aby v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci ohľadne nedostatku právomoci súdov SR v zmysle § 44 zák. č. 99/1963 Zb. nedošlo k zásahu do práva na spravodlivý proces, a aby bolo v zmysle čl. 4 a nasl. Nariadenia vykonané šetrenie ohľadne právomoci slovenských súdov o podanom návrhu na dodatočné prejednanie dedičstva po neb. poručiťke konať a rozhodnúť, keď nápravu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Potreba zrušenia právoplatného uznesenia o zastavení konania v danom prípade, vychádzajúc z uvedených dôvodov, prevyšovala nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

32. Z uvedeného vyplýva, že princíp proporcionality bol dodržaný a dovolanie generálneho prokurátora bolo v zmysle ustanovenia § 78 CMP prípustné i opodstatnené.

33. Najvyšší súd preto zrušil uznesenie o dedičstve a vec vrátil Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie (§ 86 CMP v spojení s § 438 ods. 1 CSP, § 449 ods. 1 CSP a § 450 CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.